

Ni (gu) ere bakegile

Saioa Iraola

Aste honetan, egunkarietan irakurtzen aritu naiz gaurko egunari begirako kontuak eta, bereziki, “bakearen artisau” ugariri eginko elkarrizketak.

Pozik nago, ikusten dudalako bakearen inguruko gogoeta interesgarriak eta beharrezkoak ari garela proposatzen: «bakea ez da dekretuz erabakitzen, eraiki egiten da»; «zauriak sendatzen ez baditugu, ez gara sekula bakean izanen»; «jendarte adiskidetzeara»; «presoak itzultzea»; «gizarteko sektore guztiak inplikatu behar dira prozesuan»; «bake eta bizikidetzaren prozesu bat da, gertatu den guztia eta biktima guztiak aitortzeko»...

Beraz, ez dut zalantzarik gaurko eguna zinez garrantzitsua dela, behin betiko eta egiaztatutako armagabetzea beharrezko osagaia baita ondorengo prozesuetarako. Hortaz, hemen ez da ezer amaitzen, ETA erakundea armagabetuko den arren, bake eta bizikidetzaren prozesua abiarazi behar dugu, biktima guztien aitortza, erreparazioa, memoria, justizia eta preso eta iheslarien etxeratzea oinarri izango dituenak. Bide luzea dugu aurretik. Feministontzat biziki garrantzitsuak izango dira hemendik aurrera martxan jarriko ditugun prozesu partekatuak, bakea emakumeen zapalkuntza oinarri finkatu da eta ez gaude prest patriarkatuaren bake faltsuan bizitzen jarraitzeko.

Bost urte eta erdi pasa ondoren, eta estatuen immobilismoaren aurrean, gizarte zibilak erakutsi du borondatearekin, elkarlanarekin eta konpromisoarekin erronka handiak (ETAren armagabetzea, kasu) lor daitezkeela.

Horregatik, gaur, Baionan izango naiz (gara) beste milaka lagunekin batera, prozesu honetan parte izateko eta bizikidetzaren prozesuak denontzako bakea ziurtatu behar duela uste dudalako; eta apustu horretan, irizten diot gizarte zibila osatzen dugun subjektu guztiok aintzat hartu eta eragiteko ahalmena izan behar dugula. Atzo, gaur eta bihar ere feministok *#bakegile*. •

Ispiluak

Joxean Agirre

Ispiluaren aroa» deitzen dio Jacques Lacan psikoanalistak 6-18 hilabete artean umeak ispiluaren ikusten duena bere burua dela jabetzen hasten den sasoiari. Ispiluak XIX. mendearen amaieran ugaritu zirela kontuan izanik, ez dakigu aurretik nola arraio iristen ziren umeak beren irudiaz jabetzera, zilar eta metal distiratsurik ez zen etxeetan, behinik behin. Baina arazo hori alde batera utzita, egia izan daiteke tresna horrek haurtzaroan gure nitasunaz jabetzen laguntzen digula, inoiz ispiluari begira egon ginenik oroitzen ez badugu ere.

Nago ez ote den antzeko zerbait gertatzen herrialdeekin ere eta ez ote dugun azken urteotan ikasi nolakoak garen Quebec, Eskozia, Irlanda edo Kataluniari begiratuz. Nago baita ere, ez ote diguten aurretik beste hainbat ispiluk gure irudia desitxuratu, gu-

rearen antzekotasunak herri kolonizatuetan aurkitu uste izateraino, eta nago, azkenik, ez ote garen geure konplexuak gainetik kentzen hasi ere duak herrialde garatuagoe-tan ikusten hasi ginenetik.

Ispiluak ispilu, aberriak badu osagarri utopiko bat. Eduardo Txillidak Pili Beltzuntze emaztearekin egin zuen bidaia bat etorri zait gogora. “Zeruertzari gorazarrea” eskulturarekin obsesionaturik zebilen eskultorea eta Britainiatik Gijonerraino etorri ziren, itsasertzari jarraiki, harentzat kokaleku egoki bat aurkitzeko asmotan. Berak kontatua da eskultura hori jarri ahal izateko kokapen on bat aurkitzen zuten bakoitzean militarren gotorlekuren batekin egiten zutela topo. «Gotorlekuak zeruertzaren kontrolatu egin nahi du eta nik gorazarre egin nahi nion. Nik gizakia jarri nahi nuen

zeruertzaren aurrean, ikuskizun horrek txundi zezan, zeruertzaren harrapaezina baita, existitu ere egiten ez dena, hurbiltzen gaitzaizkion neurrian desagertu egiten delako edo aldatu. Behin baino gehiagotan pentsatu izan dut zeruertzaren izan daitekeela giza-kiaren aberria», zioen eskultoreak.

Ederra da definizioa, iradokitzailea, baina pitin bat hutsala ere bai. Gotorlekuak maite dituztenentzat armadak, banderak eta ereserkiak dira aberria. Guk herrialde garatu-tako ispiluei begira amesten dugun aberria, aldiz, eraiki behar den zerbait da. Abantailak ditugu horretan: sitsak jandako estatu zaharkituak dituzten herrialdeetan nekeak dituzte aberria eraberritzen. Zenbatenaz ederragoa den oinarrietatik etxe berria eraikitzea. Katalunian edo Eskozian ari dira. Gu zergatik ez? •